

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка / В. Даль. – М.: Государственное издательство иностранных национальных словарей, 1955. – Т. 2. – 777 с.
3. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
4. Философский словарь / под ред. И.Т. Фролова. – 7-е изд., перераб. и доп. – М.: Республика, 2001. – 719 с.
5. Чепульченко Т.О. Соціальна відповідальність: поняття та сутність [Електронний ресурс] / Т.О. Чепульченко // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. – 2010. – № 1. – Режим доступу: [http://visnyk-ppsp.kpi.ua/uk/2010-1/10%20-%201\(5\)%20-%2023.pdf](http://visnyk-ppsp.kpi.ua/uk/2010-1/10%20-%201(5)%20-%2023.pdf)
6. Братусь С.Н. Юридическая ответственность и законность. Очерк теории / С.Н. Братусь. – М.: «Юридическая литература», 1976. – 215 с.
7. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. – М.: Юристъ, 1997. – 672 с.
8. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / О.Ф. Скакун; пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
9. Погребной И.М. Теория права: учебное пособие / И.М. Погребной. – 3-е изд., испр. и доп. – Х.: Государственное специализированное издательство «Основа», 2003. – 128 с.
10. Общая теория права и государства: учебник / под ред. В.В. Лазарева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2001. – 520 с.
11. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: учебник для вузов / А.Ф. Черданцев. – М.: Юрайт, 2000. – 432 с.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
13. Правила адвокатської етики від 17.11.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vkdka.com.ua/index.php?page=rrr_vkka&id=66

УДК 343.353 (091) (477)

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ЗАПОБІГАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Міловідова С.В., аспірант

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Наукова стаття присвячена дослідженню історії виникнення та розвитку інституту запобігання адміністративним правопорушенням. Досліджується історія виникнення та становлення інститутів профілактики, попередження та запобігання правопорушенням на території України та в зарубіжних країнах. Формулюються пропозиції щодо запозичення позитивного історичного досвіду для сучасної адміністративної практики і внесення відповідних змін до чинного законодавства України.

Ключові слова: історія, виникнення, розвиток, запобігання, профілактика, попередження, правопорушення, суб'єкти, система, правоохоронні органи, запозичення.

Миловидова С.В. ИСТОРИЯ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ИНСТИТУТА ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ / Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана, Украина

Научная статья посвящена исследованию истории возникновения и развития института предотвращения административных правонарушений. Исследуется история возникновения и становления институтов профилактики, предупреждения и предотвращения правонарушений на территории Украины и в зарубежных странах. Формулируются предложения относительно заимствования позитивного исторического опыта для современной административной практики и внесения соответствующих изменений в действующее законодательство Украины.

Ключевые слова: история, возникновение, развитие, предотвращение, профилактика, предупреждение, правонарушение, субъекты, система, правоохранительные органы, заимствование.

Milovidova S.V. HISTORY OF OCCURRENCE AND DEVELOPMENT OF INSTITUTE OF PREVENTION OF ADMINISTRATIVE OFFENCES / national university, Ukraine

The scientific publication is devoted to research of a history of occurrence and development of institute of prevention of administrative offences. The history of occurrence and development of institutes of preventive maintenance and prevention of offences in territory of Ukraine and in foreign countries is investigated.

More often measures of the administrative prevention understand actions of the authorized bodies or officials directed on compulsory maintenance of performance by the citizens of duties before a society, maintenance of public safety and public order, prevention and struggle with acts of nature, epidemics, and liquidation of their consequences. The means of the administrative prevention differ from measures of suppression of administrative offences and administrative collectings by that their use is not connected to fulfillment of wrongful actions. It is precautionary, preventive measures.

In the Soviet period in territory of Ukraine the authority gave the large attention to questions of preventive maintenance and prevention of offences. So, at all stages of existence of the Soviet militia a lot of attention was given to measures, which promoted support by the population of the decisions and actions of militia, strengthening of trust of all layers of the population to the workers of militia, increase of their authority.

The main organizational form of interaction between law-enforcement bodies and mass media in the Soviet period was public editorial councils. An organizational basis of their functioning was the regional, urban, regional complex plans of preventive maintenance of offences, perspective and current plans of work of law-enforcement bodies, in which the special departments on legal and moral education of the population were provided. The basic directions of information flows, their orientation, contents were defined, the forms and methods of their realization were opened, the executors and terms of performance were specified.

For regular informing of the representatives of mass media on a condition of struggle with offences, and also about results of practical activity of law-enforcement bodies in various directions, have recommended itself such forms of work, as: press conferences and briefings, meeting behind a round table, creation of thematic lectures, viewing of films on special subjects and so forth.

In the publication the offers concerning borrowing positive historical experience for modern administrative practice and entering of respective alterations into the current legislation of Ukraine are formulated.

Key words: history, occurrence, development, prevention, preventive maintenance, prevention, offence, subjects, system, law-enforcement bodies, borrowing.

Актуальність теми. Дослідження історії будь-якого правового явища покликане виявити всі позитивні елементи історичного досвіду, які можуть бути запозичені для сучасної юридичної науки та практики. За увесь час існування людства різні держави накопичили великий досвід профілактики, попередження та запобігання правопорушенням, тому проведення даного дослідження є актуальним і має як теоретичне, так і практичне значення.

Теоретичною основою для написання наукової статті стали наукові праці, присвячені проблемам адміністративної відповідальності взагалі, та різним напрямкам профілактики, попередження, запобігання та протидії вчиненню адміністративних правопорушень. Це, зокрема, праці таких науковців, як В.Б. Авер'янов, А.Б. Агапов, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородин, Ю.А. Ведерніков, Є.С. Герасименко, І.П. Голосніченко, Т.О. Гуржій, В.В. Доненко, Р.А. Калюжний, Л.В. Коваль, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, С.О. Короед, О.В. Кузьменко, О.І. Миколенко, В.І. Олефір, О.І. Остапенко, С.В. Петков, Л.Л. Попов, М.М. Стоцька, М.М. Тищенко, О.А. Троянський, Н.В. Хорошак, О.В. Чекаліна, О.П. Шергін, В.К. Шкарупа та ін.

Метою даної наукової статті є дослідження історії виникнення та розвитку інституту запобігання адміністративним правопорушенням на території України та в зарубіжних країнах.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: дослідити історію появи інституту запобігання адміністративним правопорушенням, проаналізувати історію розвитку інститутів профілактики, попередження та запобігання правопорушенням на території України та в зарубіжних країнах, сформулювати пропозиції щодо можливості запозичення позитивного

історичного досвіду профілактики та запобігання адміністративним правопорушенням для національної адміністративної практики та внесення відповідних змін до чинного законодавства.

Предметом наукової статті є історія виникнення та розвитку інституту запобігання адміністративним правопорушенням.

Перед тим, як звернутися до історії виникнення та розвитку інституту запобігання адміністративним правопорушенням, треба визначитися – що необхідно розуміти під заходами адміністративного запобігання. Найчастіше під заходами адміністративного запобігання розуміють дії уповноважених органів або посадових осіб, спрямовані на примусове забезпечення виконання громадянами обов'язків перед суспільством, забезпечення суспільної безпеки й громадського порядку, недопущення та боротьбу зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями й ліквідацію їх наслідків. Умовами для виникнення конкретних відносин, пов'язаних із використанням засобів адміністративного примусу, є різні юридичні факти, в тому числі протиправні дії окремих осіб і організацій. Засоби адміністративного запобігання мають ту особливість, відрізняються від засобів припинення адміністративних правопорушень і адміністративних стягнень тим, що їх використання не пов'язане з вчиненням неправомірних дій. Це попереджувальні, профілактичні заходи. Незважаючи на свій профілактичний характер, заходи адміністративного запобігання можуть бути здійснені в примусовому порядку, оскільки небезпека, якій вони протидіють, загрожує або окремій фізичній особі, або суспільству й державі. Переважно це виражається у вигляді певних обмежень і заборон. Ці заходи є різноманітними, застосовуються в різних галузях суспільного життя й різними суб'єктами [1, 179-181].

Історія попередження правопорушень бере свій початок ще з давніх часів. У країнах давнього світу не існувало поділу на правопорушення та злочини, тому варто звернутися до позитивного історичного досвіду запобігання правопорушенням взагалі. Так, у Давньому Римі відомою пам'яткою правової культури були Закони XII таблиць. У вказаному збірнику законів передбачалося, що деякі покарання повинні були виконуватися публічно з метою застереження інших осіб про наслідки протиправної поведінки. Зокрема, за Законами XII таблиць, викритий у лжесвідченні скидався з Тарпейської скелі. Також юридично закріплювався принцип «таліону» (око за око), що робило легальним членоушкодження і також демонструвало потенційним правопорушникам наслідки протиправної поведінки [2].

Закони вавилонського царя Хаммурапі були висічені на чорному стовпі з базальту та були доступні для загального ознайомлення, що вже можна назвати однією з перших спроб публікації (оприлюднення) нормативного акту. В тексті законів також чітко простежується принцип «таліону». Крім того, в Законах Хаммурапі регламентувалися демонстративні покарання, які мали на меті залякування інших потенційних правопорушників. Так, згідно з § 282 Законів вавилонського царя Хаммурапі, «якщо раб сказав своєму пану: «Ти – не мій пан», то він повинний викрити його в тому, що він – його раб, а потім його пан може відрізати йому вухо» [3].

У Кримінально-судовому уложенні Карла V «Кароліна» також передбачалися публічні страти та інші покарання, з метою залякування потенційних злочинців. Так, наприклад, суддям дозволялося застосовувати звичай поховання живцем та пробиття колом жінок, які вбивали своїх дітей, заради більшого залякування подібних жорстоких жінок, або перед втопленням лиходійок рекомендувалося рвати розжареними щипцями [4].

У відомій правовій пам'ятці української правової культури «Права, за якими судиться малоросійський народ» 1743 р. також закріплювалися публічні покарання, виконання яких так чи інакше впливало на свідомість інших осіб, що сприяло запобіганню новим правопорушенням. Так, відповідно до артикулу 23 зазначеного нормативного документу, «якщо б хто-небудь вільну чи чиюсь людину чоловічої або жіночої статі украв або продав християнину, такого злодія за достовірних доказів повісити або відрубати голову, а коли ж продасть у злодійські нехристиянські руки – четвертувати».

Крім того, певне значення для профілактики та запобігання правопорушенням мав артикул 22 «Прав, за якими судиться малоросійський народ». У вказаному артикулі зазначалося, з яких причин невільні люди можуть отримати волю: «невільні і закріпачені люди можуть отримати свободу і бути вільними з таких причин: 1) якщо б їх пан виготовляв фальшиві монети, а вони

про те повідомили і доказали б; 2) якщо повідомлять і докажуть, що пана убили або отруїли спадкоємці, щоб заволодіти спадщиною, або що вони знають про те, хто його убив, і приховують; 3) коли пана свого на війні або від розбійників порятовують, або ж запобігають великій шкоді, яка могла б бути заподіяна панові, або коли ж хто-небудь їхнього пана на війні або у дорозі убив, а вони, за його вбивство, законним шляхом будуть шукати помсти; 4) якщо захистять від насилля дочку або дружину пана, або повідомлять про насильство над ними...» [5].

Таким нормативним положенням невільні люди заохочувалися до активних дій щодо запобігання правопорушенням, які вчиняв їх пан (фальшування монет) або, які вчинялися проти їх пана (повідомлення про насильство проти рідних пана).

У радянський період на території України влада приділяла значну увагу питанням профілактики, попередження та запобігання правопорушенням.

Звертаючись до сторінок документів та матеріалів про період створення загонів робітничої міліції, згодом міліції Української РСР у період іноземної військової інтервенції та громадянської війни (1917-1920 рр.), Н.О. Плішкіна зазначає, що на всіх етапах свого існування, багато уваги приділялося заходам, які б сприяли підтримці населенням рішень та дій міліції, зміцненню довіри усіх прошарків населення до працівників міліції, підвищенню їх авторитету. Завжди особлива увага приділялася дотриманню працівниками міліції принципу законності під час затримань громадян, арештів, обшуків тощо. Працівників, які зловживали службовим становищем, звільняли з міліції. Часто, згідно з наказами Народного комісаріату внутрішніх справ, головного управління міліції республіки та губернських управлінь міліції, проводилися так звані «чистки» серед працівників міліції. З цього питання створювалися комісії, які працювали з обов'язковим дотриманням принципу гласності: «... списки уволених и оставленных после чистки сотрудников милиции публиковались в газетах, с тем, чтобы трудящиеся могли еще раз высказать свое мнение о каждом сотруднике милиции» [6].

Особлива увага в радянський період приділялася профілактиці правопорушень серед неповнолітніх. Так, одним із перших нормативних актів, спрямованих на боротьбу зі злочинністю неповнолітніх, був Декрет РНК УРСР від 12 червня 1920 року «Об ответственности несовершеннолетних». Ним в Україні було запроваджено комісії про неповнолітніх, визначено їхню систему, склад та компетенцію. Важливою новацією Декрету було запровадження при місцевих комісіях колекторів у складі лікаря-психіатра та педагогів – фахівців з виховання дітей, схильних до правопорушень. На колектори покладался обов'язок утримання неповнолітніх до розгляду їхніх справ, медичного обстеження та вивчення їхнього морального стану. Після обстеження колектори надавали свої висновки комісії, яка розглядала справи неповнолітніх. Основним завданням колекторів було об'єктивне дослідження особи та способу життя неповнолітнього правопорушника, з'ясування причин учинення злочину. Усебічне вивчення особистості підлітка сприяло не лише правильному вибору виховних заходів, а й дозволяло оперативно ліквідувати безпосередні причини злочинів, своєчасно розробляти заходи попередження правопорушень.

У тому ж 1920 році було прийнято Положення про колектори, згідно з яким вони визначались як розподільчі заклади, підвідомчі підвідділу соціального виховання НКО. Вони збирали матеріали, які всебічно характеризували підлітків, і на підставі цих даних, комісії про неповнолітніх складали детальний план виховання певної дитини. Отже, на думку О.І. Овсянюк, колектори виступали практично першими кримінологічними лабораторіями з вивчення причин та умов правопорушень неповнолітніх, особи самого правопорушника, розробки ефективніших заходів профілактики протиправної поведінки дітей [7].

Директивною базою для налагодження співробітництва між органами внутрішніх справ та засобами масової інформації у сфері запобігання правопорушенням та боротьбі зі злочинністю були постанови ЦК КПРС від 18 вересня 1962 р. «О повышении действенности выступлений советской печати», Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «Про подальше поліпшення діяльності радянської міліції» (листопад 1968 р.). Н.О. Плішкіна підкреслює, що саме цей документ став основою взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації, культурно-освітніми установами та творчими спілками. Вищезазначена постанова зобов'язала редакції газет, радіо та телебачення, спільно з уповноваженими на те посадовими особами з представників органів внутрішніх справ, регулярно висвітлювати правоохоронну діяльність

міліції, всебічно використовувати засоби масової інформації для популяризації цієї діяльності і підвищення авторитету органів внутрішніх справ серед широких мас населення, а також, з метою розгортання профілактичної роботи серед різних прошарків суспільства, якнайповніше розкривати причини та умови вчинення правопорушень.

Н.О. Плішкіна зазначає, що дуже важливим кроком у зміцненні взаємодії між органами внутрішніх справ та засобами масової інформації 1971 року стало створення міжвідомчих координаційно-методичних рад з питань правової пропаганди. Зазначені міжвідомчі організації виконували роль консультативних органів, створених із представників ВЦРПС (ради профспілок), Прокуратури СРСР, Верховного Суду СРСР, МВС країни, інших міністерств, науково-дослідних інститутів, редакцій центральних газет, телебачення та радіо. При цьому, відділи координаційно-методичних рад працювали в усіх союзних, автономних республіках, краях та областях країни. Їхня діяльність створювала систему правового виховання населення, виключала дублювання в роботі всіх причетних до цього органів та установ [6].

Згодом з'явилися вказівка МВС СРСР від 15 березня 1972 р. № 27 «О порядке организации взаимодействия служб и подразделений внутренних дел с редакциями газет, радио и телевидения», наказ Міністра внутрішніх справ СРСР від 22 травня 1975 р. № 119 «Об улучшении использования СМИ в пропаганде деятельности ОВД» та наказ МВС СРСР від 1976 р. № 105 «Об утверждении Положения о координационно-методическом совете МВД СССР по правовой пропаганде и его составе». Ці документи стали результатом вивчення досвіду найбільш оптимальних форм співробітництва МВС та УВС із закладами масової інформації, у яких нормативно закріплювалися найважливіші організаційні засади взаємодії служб та підрозділів МВС, УВС із редакціями, порядок надання допомоги журналістам у підготовці кореспонденцій, передачі матеріалів редакціям та інші питання, пов'язані з використанням засобів масової інформації в боротьбі зі злочинністю. З'явилася можливість планувати та організовувати роботу щодо збору матеріалів, координувати спільні зусилля.

Найважливішими формами використання засобів масової інформації в справі інформування та правового виховання населення стали: громадські редакційні ради; позаштатні відділи; кореспондентські пункти, створені при міністерствах, управліннях міськ-, райорганах, а також при редакціях газет, радіо, телебачення [6].

Головною організаційною формою взаємодії між органами внутрішніх справ та засобами масової інформації на той час були громадські редакційні ради. Вони стали основною формою зв'язку, організовуваними та координуваними центрами. Організаційною основою їх функціонування були обласні, міські, районні комплексні плани профілактики правопорушень, перспективні та поточні плани роботи органів внутрішніх справ, у яких передбачалися спеціальні розділи з правового та морального виховання населення, а також особового складу підрозділів. Визначалися основні напрями інформаційних потоків, їхня спрямованість, зміст, розкривалися форми та методи їх реалізації, вказувалися виконавці та строки виконання. Склад і функціональні обов'язки членів громадських редакційних рад визначалися спільними наказами (розпорядженнями) керівників органів внутрішніх справ та закладів масової інформації.

Громадські редакційні ради узгоджували свої дії з координаційно-методичними радами з правової пропаганди при міністерствах, управліннях та відділах юстиції, завдяки чому існувала узгодженість дій, яка, у свою чергу, сприяла найефективнішому використанню засобів масової інформації при розв'язанні питань інформування та правового виховання населення.

Поряд із зазначеними формами роботи, також існували громадські приймальні або правові відділи при редакціях газет, радіо, телебачення. Їхні функції полягали у: вивченні кореспонденцій, пов'язаних із правовими питаннями та підготовкою матеріалів-відповідей зацікавленим особам; консультуванні населення з правових питань; впровадженні періодичних рубрик, спеціальних сторінок та розділів у радіо- та тележурналах, які висвітлювали актуальні питання боротьби з правопорушеннями; підготовці тематичних виступів-нарисів, статей, добірок матеріалів.

Для систематичного інформування представників засобів масової інформації про стан боротьби з правопорушеннями, а також про результати практичної діяльності органів внутрішніх справ у різних напрямках, зарекомендували себе такі форми роботи, як: прес-конференції та брифінги,

зустрічі за «круглим столом», створення тематичних лекторіїв, проведення місячників перегляду фільмів на спеціальну тематику тощо [6].

Не можна нехтувати і позитивним історичним досвідом зарубіжних країн з питань профілактики, попередження та запобігання правопорушенням. На особливу увагу в цьому аспекті заслуговує позитивний досвід Великобританії та США. З 1984 р. в США реалізується національна програма нічного неспання (NNO), яка здійснюється Національною асоціацією міської варти. Координатор цієї програми Мет Пескін при її обґрунтуванні переслідував таку мету – об'єднати службовців поліції, спонсорів і громадян у боротьбі зі злочинністю, щоб дати злочинцям зрозуміти, що їх присутність і їх діяльність більше терпіти не збираються. Якщо спочатку учасники програми NNO обмежувалися лише ходою зі свічками та організували цілодобову демонстрацію протесту, то у 1999 р. в цій програмі брали участь вже близько 32 мільйонів осіб, що проживають майже в 9500 районах, розташованих у 50 штатах і на великій кількості територій, що належать США, в канадських містах і на військових базах по всьому світу. Головне завдання цих заходів – позбутися злочинності та наркотиків за допомогою залучення громадськості.

Взаємодія поліції з населенням здійснюється також у вигляді залучення громадян до навчання в Народних поліцейських академіях. Ідея Народної поліцейської академії вперше була реалізована в Англії у 1977 р. у вигляді створення Поліцейської вечірньої школи, мета якої – забезпечити свідомих громадян розумінням характеру і завдань поліцейської діяльності. Ідея ознайомлення громадян з діяльністю правоохоронних органів перетнула Атлантичний океан і прибула до Департаменту поліції м. Орландо у 1985 р.

Співробітники Департаменту змінили англійську програму, пристосувавши її до американських норм і специфіки своєї роботи. Так на світ з'явилися Народні поліцейські академії, основна мета яких – познайомити населення з роботою поліції, але аж ніяк не підготувати поліцейський резерв чи добровільних помічників поліції. Такі академії існують, у першу чергу, для формування позитивного ставлення до поліції і посилення взаємозв'язків між поліцією і громадянами. Особи, які закінчили Народну поліцейську академію, краще розуміють роль і специфіку роботи поліції, більше допомагають поліцейським і швидше йдуть на контакт з ними [8].

Отже, досліджений позитивний історичний досвід профілактики та запобігання правопорушенням може бути використаний у сучасній юридичній практиці, що передбачає внесення відповідних змін до чинного законодавства. Зокрема, заслуговує на увагу позитивний досвід функціонування громадських редакційних рад, які були основною організаційною формою взаємодії між органами внутрішніх справ та засобами масової інформації в радянській Україні. Не менш позитивним та вартим запозичення є історичний досвід Великобританії та США щодо залучення громадян до навчання в Народних поліцейських академіях. Створення та порядок функціонування останніх доцільно закріпити на рівні спільних наказів Міністерства внутрішніх справ, Міністерства юстиції та Міністерства освіти і науки України.

Перспективність подальшого дослідження даної тематики зумовлена величезним масивом історичного матеріалу, який містить інформацію про заходи попередження, запобігання та профілактики адміністративних правопорушень і потребує обробки, а також практичною значимістю запозичення позитивного історичного досвіду з метою внесення пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства та механізму охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, захисту прав і свобод людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України: [підручник] / [Битяк Ю.П., Гаращук В.М., Дьяченко О.В., Зима О.Т., Зуй В.В.]; за ред. проф. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
2. Памятники римского права: Законы 12 таблиц. Институции Гая. Дигесты Юстиниана. – М.: Зерцало, 1997. – 608 с.
3. Законы Вавилонского царя Хаммурапи [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/hammurap.htm>

4. «Каролина»: Уголовно-судебное уложение Карла V / пер., предисл. и прим. С.Я. Булатова. – Астана, 2010. – 160 с.
5. Права, за якими судиться малоросійський народ (1743 р.): Витяг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.textbooks.net.ua/content/view/932/17/>
6. Плішкіна Н.О. Історичний аспект взаємодії ОВС та засобів масової інформації (1920-1985 рр.) [Електронний ресурс] / Н.О. Плішкіна. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer3/all_plish.html
7. Овсянюк О.І. Становлення системи правового регулювання боротьби зі злочинністю неповнолітніх в УРСР у 20-х роках [Електронний ресурс] / О.І. Овсянюк. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_ovs.html
8. Зарубежный опыт охраны общественного порядка с акцентом на предупреждение преступлений [Электронный ресурс] // Объединенная редакция МВД России. – Режим доступа: <http://www.ormvd.ru/pubs/15218/>

УДК 342.841: 328.185

ГРОМАДСЬКІ АНТИКОРУПЦІЙНІ РОЗСЛІДУВАННЯ: ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ

Недодатко О.С., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті здійснюється дослідження сутності, порядку проведення та нормативно-правового забезпечення громадського антикорупційного розслідування в Україні, за результатами якого сформульовано науково-обґрунтовані пропозиції, спрямовані на його удосконалення. Зважаючи на мету роботи, досліджено етимологію терміну «громадське розслідування», зроблено аналіз чинних законодавчих актів, які дозволяють провести відповідні заходи в рамках громадського розслідування, пропонуються приводи та підстави для проведення громадського антикорупційного розслідування, визначаються його стадії.

Ключові слова: громадськість, громадські організації, громадські розслідування, корупція, правове забезпечення, стадії громадського антикорупційного розслідування.

Недодатко А.С. / ОБЩЕСТВЕННЫЕ АНТИКОРРУПЦИОННЫЕ РАССЛЕДОВАНИЯ: ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В статье осуществляется исследование сущности, порядка проведения и нормативно-правового обеспечения общественного антикоррупционного расследования в Украине, по результатам которого сформулированы научно-обоснованные предложения, направленные на его усовершенствование. Принимая во внимание цель работы, исследована этимология термина "общественное расследование", осуществлен анализ действующих законодательных актов, которые позволяют провести соответствующие мероприятия в рамках общественного расследования, предлагаются поводы и основания для проведения общественного антикоррупционного расследования, определяются его стадии.

Ключевые слова: общественность, общественные организации, общественные расследования, коррупция, правовое обеспечение, стадии общественного антикоррупционного расследования.

Nedodatko A.S. PUBLIC ANTICORRUPTION INVESTIGATIONS: LEGAL PROVIDING AND ORDER OF REALIZATION / Dnepropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

Research of essence, order of realization and normatively-legal providing of public anticorruption investigation in Ukraine, on results that scientifically-reasonable suggestions are set forth sent to his improvement, comes in the article true. Having regard to the aim of work etymology of term "public investigation" is investigational, the analysis of operating legislative acts that allow to conduct corresponding measures within the framework of public investigation is carried out, causes and grounds are offered for prosecuting a public anticorruption inquiry, his stages are determined.

The basic subject of prosecuting public anticorruption inquiries must be public organizations that are a kernel and basis of civil society. By subjects the appeals of the civil servants and public servants injured from corruption displays must serve for investigation, information from mass-media and other open sources.